

Az Orion kettőscsillagai

Az Orion a legnagyobb és legkönnyebben azonosítható csillagkép. Gazdag kettősökben is.

15 cm-es távcső közepes nagyítással (100–150x) mutatni fogja a Rigel (béta Ori) társát, mely kb. 6,7 magnitúdós, és 9"-re van a főcsillagtól. Határozottan kék színű, talán a kontraszt következtében. Ha a nyugodtság kivételesen jó, a Rigel-B kis távcsövekkel is látszik. Felemelő érzés volt látni 7,6 cm-es f/10-es refraktorommal.

A Betelgeuse ugyan nem vizuális kettős, ám egyik kedvenc kettőscsillagom mellette van, az ST 817. A Betelgeuse-től kb. 20'-es D-re található ez a 8^m-s pár, melynek komponenseit mintegy 18"5 választja el egymástól. Mindig kedvemem leltem az ilyen halvány párok megfigyelésében. Ez a két drágakő a káprázatos vörös-sárga Betelgeuse közelében különösen szép látványt jelent.

A Betelgeuse-től 2°-ra Ny-ra s kissé D-re van az 52 Ori. Ezt a szoros párt sikerült felbontanom egy Odyssey-1 távcsővel (33 T, f/4,5, 170x). Két egyenlő fényességű fehér csillag látszott tisztán. Burnham 1"2-es értékét túl kicsinek találtam. Egy évszázada még ez a pár elég széles volt ahhoz, hogy felbontható legyen 7,6 cm-es távcsővel. Jelenleg 10 cm-essel is szoros. Az 52 Ori feltehetőleg rendkívül hosszú keringésű kettős.

Az Orion É-i részén látható egy 4^m-s csillagokból álló trió. Legfelső tagja a lambda Ori, egy viszonylag fix, 4"4-es pár, melynek komponensei 4 ill. 6 magnitúdósak. Mindkettő 0 színképosztályú, de ez nem derül ki a különböző észlelők által közölt színekből. Webb sárgának és bíornak említi őket, míg Olcott sárgának és vörösnek. A Webb Society kézikönyve fehér és kék színeket említ. Ez összhangban van Mullaney-McCall "The finest deep-sky objects" (A legszebb mély-ég objektumok) című művével. Saját észleléseim a Webb Society kézikönyvéhez állnak közel. Különösen érdekes az a három csillagból álló sor (6 és 7 magnitúdós tagokkal), mely a lambda és a fi Ori között húzódik. Magának a lambdának a felbontásához közepes (100–120x) nagyítás szükséges.

A rho Ori 4 fokra D Ny-ra helyezkedik el a gamma Ori-től. A 4,5 és 8,5 magnitúdós komponensek 7"-es, viszonylag fix szögtávolsággal megkapó látványt mutatnak bármely távcsővel. A fényességeltérés miatt azonban kis távcsövekkel nehéz felbontani. A főcsillag K típusú, erős narancs árnyalatúnak látszik. Amikor 11 évvel ezelőtt először láttam ezt a rendszert, vörösnek láttam. Most, az idő előrehaladtával, hogy látásom is némiképp módosult, narancsosnak látom a rho főcsillagát. Ha sárgának kezdem látni, megírom végrendeletemet...

GLENN F. CHAPLE
(Deep-sky Monthly 1982. Január — ford. Kocsis A.)